

„Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi odnośnie zmian w podatku od towarów i usług od dnia 1 stycznia 2013 r.”

Metoda kasowa

1. **Czy mały podatnik stosujący metodę kasową, który nie dokona obniżenia kwoty podatku należnego w terminach przewidzianych w art. 86 ust. 16 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o VAT, może obniżyć kwotę podatku należnego w deklaracji podatkowej za jeden z dwóch następnych okresów rozliczeniowych?**

Tak. Jeżeli podatnik nie dokona obniżenia kwoty podatku należnego (w odpowiedniej wysokości) w rozliczeniu za kwartał, w którym uregulował całość lub część należności wynikającej z otrzymanej od kontrahenta faktury, może obniżyć kwotę podatku należnego w deklaracji podatkowej za jeden z dwóch następnych okresów rozliczeniowych. Przykładowo - jeśli mały podatnik stosujący metodę kasową ureguluje w lutym 2013 r. należność wynikającą z faktury otrzymanej od kontrahenta, to ma prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o podatek naliczony w rozliczeniu za I, II lub III kwartał 2013 r.

Podstawa prawna: art. 86 ust. 16 w związku z ust. 11 ustawy o VAT

Fakturowanie

2. **Czy na podstawie § 5 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 68, poz. 360 oraz z 2012 r. poz. 1428), zwanego dalej rozporządzeniem fakturowym, podatnik powinien wskazać przepis ustawy, na podstawie którego stosuje zwolnienie, czy też musi podać przepis ustawy i przepis dyrektywy na podstawie których stosuje zwolnienie?**

Stosownie do przepisów ww. rozporządzenia podatnik będzie mógł wybrać, czy w przypadku wskazanym w tym przepisie w fakturze wskaże: przepis ustawy albo aktu wydanego na podstawie ustawy, na podstawie którego podatnik stosuje zwolnienie od podatku, czy też zamiast tych danych wskaże przepis dyrektywy, który zwalnia od podatku taką dostawę towarów lub takie świadczenie usług, czy też inną podstawę prawną wskazującą na to, że dostawa towarów lub świadczenie usług korzysta ze zwolnienia. Zmiana w tym zakresie w stosunku do rozwiązań obowiązujących przed 2013 r. ma wyłącznie charakter porządkowy.

Podstawa prawna: § 5 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia fakturowego

3. **Jak stanowi § 5 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia fakturowego, faktura powinna zawierać datę dokonania lub zakończenia dostawy towarów lub wykonania usługi. Czym różni się pojęcie daty dokonania od daty zakończenia dostawy towarów?**

Pojęcia te nie są tożsame, choć w praktyce najczęściej data dokonania będzie oznaczała datę zakończenia dostawy. Różnica wystąpi np. w przypadku dostaw towarów wykonywanych w sposób ciągły przez okres dłuższy niż miesiąc w sytuacji gdy przepisy podatkowe określają ich datę dokonania na dzień wcześniejszy niż dzień faktycznego ich zakończenia.

Przykładowo - wewnątrzwspólnotową dostawę towarów wykonywaną w sposób ciągły przez okres dłuższy niż miesiąc uważa się za dokonaną z upływem każdego miesiąca do czasu zakończenia dostawy tych towarów. Zatem w przypadku dokumentowania WDT uznanej za dokonaną zgodnie z przepisami ustawy o VAT – z dniem upływu miesiąca w fakturze powinna zostać wskazana ta data (niebędąca tożsamą z datą późniejszego zakończenia dostawy tych towarów), natomiast w przypadku zakończenia wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów wykonywanej w sposób ciągły w fakturze wskazana zostanie data ostatniej dostawy (data zakończenia WDT). Przy czym wskazać należy, iż datę dokonania lub datę zakończenia dostawy towarów wskazuje się w fakturze o ile są one określone i różnią się od daty wystawienia faktury.

Podstawa prawna: § 5 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia fakturowego, art. 20 ust. 1a ustawy o VAT

4. Czy dopuszczalne jest wystawianie faktur uproszczonych osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej?

Nie, ponieważ w rozporządzeniu fakturowym sformułowano wprost wyłączenie możliwości stosowania faktur uproszczonych w przypadku żądania wystawienia faktury przez osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej.

Podstawa prawna: § 5 ust. 5 rozporządzenia fakturowego

5. Jaki numer należy podać w fakturze wystawionej na zasadach ogólnych dla podatników nieposiadających NIP?

Identyfikatorem podatkowym dla osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, w tym podatnika podatku od towarów i usług (również podatnika podatku od towarów i usług zwolnionego podmiotowo) jest NIP. Zatem numer NIP nabywcy będącego podatnikiem powinien być umieszczany na fakturze.

Podstawa prawna: § 5 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia fakturowego

6. Od dnia 1 stycznia 2013 r. zamiast zastosowania kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego, podatnik może wybrać sposób przeliczania kwot stosowanych do określenia podstawy opodatkowania wyrażonych w walutach obcych na złote według ostatniego kursu wymiany opublikowanego przez Europejski Bank Centralny na ostatni dzień poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego. Czy brzmienie art. 31a ust. 1 i 2 ustawy o VAT oznacza, iż w przypadku gdy podatnik zdecyduje się kwoty z konkretnej transakcji przeliczyć wg kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w danym dniu to musi stosować ten kurs również do przeliczenia kwot z pozostałych transakcji rozliczanych w tym samym dniu?

Nie, ponieważ każdą transakcję podatnik rozlicza oddzielnie. Zatem jest dopuszczalne aby kwoty z pierwszej z rozliczanych transakcji zostały przeliczone wg kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez NBP na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego a kwoty z kolejnej transakcji zostały przeliczone na złote według ostatniego kursu wymiany opublikowanego przez EBC na ostatni dzień poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego; w takim przypadku waluty (inne niż euro) przelicza się z zastosowaniem kursu wymiany każdej z nich względem euro.

Podstawa prawna: art. 31a ust. 1 i 2 ustawy o VAT

Ulga za złe długi

- 1. Czy podatnik (wierzyciel) ma prawo skorzystać z tzw. ulgi na złe długi wyłącznie w rozliczeniu za okres, w którym upłynął 150. dzień od terminu płatności wierzytelności? Czy może jednak dokonać korekty w rozliczeniu za następne okresy?**

Zgodnie z nowymi przepisami wierzyciel może dokonać korekty podstawy opodatkowania i podatku należnego w rozliczeniu za okres, w którym nieściągalność wierzytelności uznaje się za uprawdopodobnioną. Oznacza to, że wierzyciel dokonując korekty musi dokonać jej w konkretnej deklaracji, tj. w deklaracji za okres w którym upłynął 150. dzień od terminu płatności wierzytelności określonego w umowie lub na fakturze.

Jeżeli wierzyciel nie skorzysta z przysługującego mu prawa do dokonania korekty w ww. terminie może dokonać stosownej korekty w terminie późniejszym, jednak musi „wrócić” do deklaracji za okres, w którym upłynął 150. dzień od umownego terminu płatności, przy czym składając korektę tej deklaracji musi spełnić wszystkie warunki uprawniające go do dokonania takiej korekty.

Należy zatem pamiętać, że prawo do skorzystania z ulgi na złe długi (czy to na „bieżąco” czy też poprzez złożenie deklaracji korygującej) wygasa po dwóch latach, licząc od końca roku, w którym została wystawiona faktura dokumentująca nieuregulowaną wierzytelność a warunki, iż wierzyciel i dłużnik są podatnikami zarejestrowanymi jako podatnicy VAT czynni oraz dłużnik nie jest w trakcie postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji muszą być spełnione zarówno na dzień poprzedzający dzień złożenia deklaracji bieżącej, w której podatnik dokonuje korekty podstawy opodatkowania i podatku należnego jak również na dzień poprzedzający dzień złożenia deklaracji korygującej.

Przykładowo - 150. dzień od terminu płatności określonego na fakturze wypadł w dniu 4 stycznia 2013 r. Podatnik spełnia wszystkie warunki do skorzystania z ulgi na złe długi. Zatem w deklaracji za styczeń 2013 r. (lub za pierwszy kwartał 2013 r. – jeżeli rozlicza się kwartalnie) może dokonać korekty podstawy opodatkowania i podatku należnego z tytułu nieuregulowanej należności wynikającej z tej faktury. Podatnik złożył deklarację za ten okres nie dokonując jednak takiej korekty. Po kilku miesiącach np. 20 lipca 2013 r. podatnik podjął decyzję, że chce skorzystać z ulgi na złe długi. Aby prawidłowo zrealizować przysługujące prawo do korekty podatnik musi w tym celu złożyć korektę deklaracji za styczeń 2013 r. (lub odpowiednio pierwszy kwartał 2013 r.). Składając korektę deklaracji za ww. okres podatnik musi sprawdzić, czy na

dzień poprzedzający dzień złożenia korekty deklaracji spełnia ustawowo określone warunki do zastosowania ulgi na złe długi.

Podstawa prawna: art. 89a ust. 2 pkt 5 i ust. 3 ustawy o VAT

Kasy rejestrujące

- 1. Podatnik prowadzi szkołę nauki jazdy i przekroczył w 2012 r. obrót w wysokości 20.000 zł (obróć w rozumieniu art. 111 ust. 1 ustawy). Czy musi posiadać kasę rejestrującą od dnia 1 stycznia 2013 r. czy od dnia 1 marca 2013 r.?**

Z dniem 1 stycznia 2013 r. podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie szkół nauki jazdy nie mogą korzystać ze zwolnienia „przedmiotowego” z obowiązku ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. W praktyce oznacza to, że podatnicy prowadzący działalność w tym zakresie będą zobowiązani do stosowania kas w przypadku przekroczenia z tytułu sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych kwoty 20.000 zł – dla podatników wykonujących przed 1 stycznia 2013 r. te czynności. W konsekwencji podatnik, który prowadził działalność - szkołę nauki jazdy i przekroczył w 2012 r. obrót, w rozumieniu art. 111 ust. 1 ustawy, w wysokości 20.000 zł będzie zobowiązany rozpocząć ewidencjonowanie przy zastosowaniu kasy rejestrującej od 1 marca 2013 r.

Podstawa prawna: § 2 w związku z poz. 29 załącznika tiret trzecie, § 7 ust. 3 rozporządzenia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz. U. z 2012 r. Nr 1382)

- 2. Podatnik rozpocznie w dniu 26 maja 2013 r. dostawę towarów na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, która wyniesie w grudniu 2013 r. 12.400 zł. W jakim terminie podatnik powinien zainstalować kasę rejestrującą?**

Podatnicy, którzy rozpoczynają dostawę towarów na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy, po 31 grudnia 2012 r., jeżeli przewidywany przez podatnika obrót z tego tytułu nie przekroczy, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w danym roku podatkowym kwoty 20.000 zł, są zwolnieni z obowiązku ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Podatnik prowadzi działalność od 26 maja do 31 grudnia 2013 r. tj. przez 220 dni.

Limit 20.000 zł jest liczony w proporcji do okresu wykonywania czynności następująco:
 $20.000 \text{ zł} / 365 \text{ dni w roku} = 54,80 \text{ zł}$ - obliczony limit dzienny

$220 \text{ dni} \times 54,80 \text{ zł} = 12.056 \text{ zł}$.

W grudniu 2013 r. podatnik przekroczy, zatem obrót 12.056 zł, który stanowi proporcję kwoty 20.000 zł w stosunku do okresu dokonywania ww. czynności. W konsekwencji podatnik jest zobowiązany rozpocząć ewidencjonowanie przy zastosowaniu kasy rejestrującej od 1 marca 2014 r.

Podstawa prawna: § 3 ust. 1 pkt 2 i § 5 ust. 2 rozporządzenia powołanego w pyt. 1

- 3. Podatnik rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej 2 stycznia 2013 r.**

- a) pierwsza dostawa towarów na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy miała miejsce 3 stycznia 2013 r., a jej wartość wynosiła 21.000 zł,
- b) pierwsza dostawa towarów na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy miała miejsce 3 stycznia 2013 r. i wynosiła 11.000 zł, druga o wartości 10.000 zł 9 stycznia 2013 r.

W jakim terminie podatnik powinien rozpocząć ewidencjonowanie przy zastosowaniu kas rejestrujących?

Odpowiadając na powyższe pytanie należy przyjąć założenie, że podatnik nie przewidywał, rozpoczynając działalność, że wystąpi u niego dostawa towarów lub świadczenie usług na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy, której wartość przekroczy limit 20.000 zł w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w danym roku podatkowym.

Przyjmując takie założenie podmiot ten zarówno w przypadku, gdy pierwsza sprzedaż miała miejsce 3 stycznia 2013 r., a jej wartość wynosiła 21 000 zł, jak i w sytuacji, gdy pierwsza sprzedaż o wartości 11 000 zł miała miejsce 3 stycznia 2013 r., druga o wartości 10 000 zł – 9 stycznia 2013 r. będzie miał obowiązek rozpoczęcia ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących od dnia 1 kwietnia 2013 r.

Przyjmując natomiast założenie, że podatnik przewidywał (co może przykładowo wynikać z zawartych przez niego umów), że wystąpi u niego dostawa towarów lub świadczenie usług na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy, o wartości przekraczającej w styczniu 20.000 zł, wówczas podatnik ten nie będzie mógł skorzystać ze zwolnienia ze względu na osiągnięte obroty. Wiedział bowiem, że dostawa ta lub świadczenie usług przekroczy limit 20.000 zł i z chwilą dokonania pierwszej dostawy towarów lub świadczenia usług na rzecz podmiotów wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy będzie zobligowany do ewidencji tych czynności na kasie rejestrującej. Sytuacja taka może mieć miejsce – jak już wskazano wcześniej – w przypadkach wcześniejszego zawarcia przez tego podatnika umów, na podstawie, których podatnik będzie w stanie określić wartość dokonywanych w przyszłości dostaw lub wartość świadczonych usług. W takim przypadku należy uznać, że podatnik przewidział, że przekroczy obrót uprawniający go do korzystania ze zwolnienia – wynika to bowiem z zawartych umów.

Podstawa prawna: § 3 ust. 1 pkt 2 i § 5 ust. 2 rozporządzenia powołanego w pyt. 1

4. **Podatnik rozpoczął działalność gospodarczą od marca 2013 r., ale pierwsza sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych wystąpi 15 listopada 2013 r. Jak podatnik ten powinien liczyć proporcję uprawniającą go do korzystania ze zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących?**

Podatnik ten będzie liczył proporcję uprawniającą do korzystania ze zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących w stosunku do okresu dokonywania dostaw towarów lub świadczenia usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych w danym roku podatkowym tj. od dnia 15 listopada 2013 r. (pierwsza sprzedaż) do 31 grudnia 2013 r. Jednocześnie jednak w przypadku wykonywania czynności, które trwają przez pewien okres np. usługi o charakterze ciągłym, istotny jest moment

rozpoczęcia ich wykonywania, – jeżeli zatem faktyczne świadczenie usług rozpoczęło się np. 10 listopada, tę datę należy przyjąć jako początek okresu.

Podstawa prawna: § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia powołanego w pyt. 1